

ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ МІНІ-ФУТБОЛУ (ФУТЗАЛУ) В УКРАЇНІ В ПЕРІОД З 1997 ПО 2000 Р. Р.

Ігор ЯКИМИШИН

*Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій
ім. С. З. Гжицького*

Анотація. На даному етапі розвитку міні-футболу (футзалу) в нашій державі поруч із підвищенням його популярності та здобутками на міжнародній арені надзвичайно відчутним є недостатня кількість спеціальної науково-методичної та історичної літератури. Мета нашого дослідження встановити етапи становлення та дослідити аспекти та історичні дати розвитку міні-футболу (футзалу) в Україні.

Ключові слова: Міні-футбол (футзал), цільова комплексна програма, дитячо-юнацька спортивна школа, етапи становлення.

Постановка проблеми, аналіз останніх досліджень і публікацій. В Україні, не дивлячись на стрімкі темпи розвитку і підвищення інтересу до цієї гри, практично відсутні праці присвячені історії становлення міні-футболу (футзалу) в Україні, що в свою чергу негативно впливає на вирішення питань, пов'язаних із вдосконаленням процесу підготовки [1, 2, 4].

Одна із версій появи сучасного міні-футболу (футзалу) виглядає таким чином. В 1930 році під-час проведення першого Чемпіонату світу з футболу в столиці Уругваю Монтевідео Хуан Карлос Серіані запропонував версію футболу 5х5 для юніорських змагань. Правила гри дозволяли проводити змагання як на вулиці, так і в залі на майданчиках без використання стін і бортів. Міні-футбол швидко розповсюдився по всій Південній Америці, особливо, в Бразилії, а також в США [3, 5].

Вперше міжнародні змагання по міні-футболу(футзалу) на рівні національних збірних пройшли в 1965 році, коли збірна Парагваю виграла Кубок Південної Америки. До 1979 року було проведено шість розиграшів цього Кубка, беззмінним переможцем ставала національна збірна Бразилії.

Першими в Європі в сучасний міні-футбол (футзал) почали грати австрійці. В 1958 році один із керівників збірної команди Австрії Йозеф Аргауер привіз ідею цієї гри із Швеції з чемпіонату світу по футболу, де побачив тренувальну гру бразильських футболістів (Пеле, Зіко, Діді, Гарінча та інші) в залі, і коли приїхав додому запропонував організувати турнір. Першими із радянських команд познайомились з міні-футболом київські динамівці і московські торпедівці в 1972 році в Австрії.

Щорічно в світі інтерес до міні-футболу помітно зростає, збільшувалась кількість міжнародних змагань і в цих умовах ФІФА прийняла рішення взяти цю гру під свою егіду. Під патронатом Міжнародної Федерації футболу були організовані три експериментальні турніри по міні-футболу(футзалу), які успішно пройшли в Угорщині, Бразилії і Іспанії.

Спеціальному підкомітету ФІФА було доручено розробити офіційні Правила гри і вже в 1989 році в Нідерландах відбувся 1-й Чемпіонат світу, переможцем якого стала команда Бразилії, яка перемогла у фіналі збірну Голландії – 2:1. Бронзові медалі завоювали спортсмени США, які виграли у бельгійців – 3:2.

В структурі Федерації футболу СРСР був створений комітет по міні-футболу, який в 1991 році провів 1-й Чемпіонат СРСР.

Таким чином внаслідок проведених нами попередніх досліджень було встановлено, що в 1993 році була створена Асоціація міні-футболу (футзалу) України, а в 1994 році проведено 1-й Чемпіонат України, з 1996 року збірна України почала приймати участь в Чемпіонатах світу, а також було заплановано дослідити історичні аспекти становлення мі

ні-футболу(футзалу) в період 1997-2000 р.р., що дало можливість формулювати наступні цілі нашої статті.

Формулювання цілей статті (постановка завдання), виклад основного матеріалу дослідження.

Мета – встановити етапи становлення міні-футболу (футзалу) в Україні.

Завдання – дослідити аспекти та історичні дати розвитку міні-футболу (футзалу) в Україні в період (1997-2000 рр.).

Методи: документальний метод (аналіз архівних матеріалів АМФУ за період 1997-2000 рр.).

В 1997 році березні місяці відбулась II звітно-виборча Конференція АМФУ, на якій були затверджені зміни та доповнення до Статуту Асоціації.

Одногосно 53-ма голосами Президентом Асоціації знову вибраний Геннадій Лисенчук, віце-президентом Валерій Кир'ян.

В 1997 році, 19 грудня відбулась II звітно-виборча конференція в місті Львові. Асоціацію очолив Юрій Сорочик, відповідальним секретарем обраний Олег Верещинський.

По ініціативі футбольного клубу "ЕХО" (президент Симонов В. В.) і профспілкового комітету ГП "Харківський завод електроапаратури"(голова Бондаренко А. А.) 3 лютого відкрита дитячо-юнацька спортивна школа з футзалу. Більше 20 вихованців в теперішній час виступають за професійні і провідні закордонні клуби. Команди 1981, 1983-85, 1988-90 рр. ставали переможцями юніорських першостей України. Тренер ДЮСШ Сергій Устинко – один з кращих дитячо-юнацьких тренерів в Україні, відкрив для українського футзалу гравців національної збірної команди України Василя Сухомлинова, Артема Ковальова і Сергія Якуніна. Під його керівництвом команди ставали переможцями юнацьких першостей України в 3-х вікових категоріях.

Вперше в історії футзалу на Україні одна команда стала і Володарем Кубка України і Чемпіоном України –це "Локомотив" місто Одеса. Тренер Водян Валерій Іванович.

В 1997 році Виконкомом ФФУ була затверджена цільова комплексна програма розвитку футболу, в т. ч. і футзалу на 1997-2002 рр.

21-24 серпня 1997 році в місті Харкові на високому організаційному рівні (відповідальні Симонов В. В., Кобзар Ю. І., Губенко В. Н., Грабовський В. Л.) було проведено перший турнір на "Кубок Визволення", присвячений 54-тій річниці визволення Харкова і 20-тій річниці Харківському палацу спорту "Ювілейний". Якісний арбітраж турніру забезпечили – арбітри ФІФА Рудінський Юрій, Бік Ігор, а також арбітр національної категорії Туховський Володимир.

В цьому ж році чемпіонами України серед команд ветеранів (35 років і старші) стала команда "Нафтотранс" (Кременчук) – тренери Валерій Головський, Сергій Шиманський, призерами – команди "Рішел'є"(Одеса) – тренер Петро Чілібі і "Рось"(Біла Церква) – тренер Ігор Золотницький.

Вперше в 1997 році в Україні під егідою АМФУ, за ініціативою керівників ДЮСШ "Ехо" (Харків), ФК "Локомотив" (Одеса) і МФК "Кий" (Київ) проведено першість України серед юніорів 1981-1982 рр. в манежі Харківського авіаційного інституту. Переможцем стала команда ДЮСШ "Ехо" (тренери Косенко С. Л. і Мкртчян В. Р.). Заявили про себе як перспективні гравці Артем Ковальов, Олександр Хурсов, Сергій Ладигін, Олексій Безпорочний якого визнали кращим гравцем першості.

В цьому ж році був створений міні-футбольний клуб "ТВД" (Львів). Президент Мирон Кіндій, тренер Роман Ковальчик.

Вперше в 1997 році проведено першість Донецької області серед вузівських команд – переможцем стала команда Донецького політехнічного інституту (тренер Муравйов А. В.).

В цьому році проведено три учбово-тренувальних збори для арбітрів, за підсумками результатів призначено 25 суддів для проведення змагань. Вперше українським суддям присвоєно звання арбітрів ФІФА (Сергій Лисенчук, Юрій Рудінський, Ігор Бік, Юрій Зорін, Олег Іванов).

Трьохденна боротьба за місця в турнірі по міні-футболу "Золотий Колос", організованого львівською пивоварнею і присвяченого Покрові Пресвятої Богородиці, а також святу львівського пива, закінчився перемогою господарів. В вирішальному поєдинку команда "Колос" (тренер Григорій Бранець) перемогла команду "Хлібокомбінату" з рахунком 10:4.

В 1998 році молодіжна збірна України під керівництвом Геннадія Лисенчука вперше стала Чемпіоном світу серед молодіжних збірних команд в Португалії.

Національна збірна України стала срібним призером відбіркового турніру до Чемпіонату Європи, перемогла на міжнародних турнірах "Граау" (Голландія), "Фландрія Кап" (Бельгія). В бразильському місті Вікторія національна збірна України в зустрічі з національною збірою Бразилії вперше перемогла з рахунком 1:0.

Чемпіоном України і Володарем Кубка України знову стала команда "Локомотив" (Одеса), гравці якої показали високий рівень спортивної майстерності під керівництвом тренера Водяна В. І.

Переможцем міжнародного турніру "Кубок Визволення" в місті Харкові стала команда "Вінер Форд" (Запоріжжя). Чемпіонами серед команд ветеранів (35 років і старші) стала команда "Рішельє-Дністер" (Одеса).

В січні 1998 року проведено засідання Ради АМФУ, на якому слухали звіт відповідального секретаря Компанійця Юрія Миколайовича про проведення змагань, інспектування та суддівства, а також звіт Басова Бориса Ісааковича про розвиток міні-футболу в спорттоваристві "Колос".

29 вересня 1998 року на звітно-виборчій конференції створена Асоціація міні-футболу Донецької області, президентом вибрали Мармазова Олександра Васильовича.

Створений дитячо-юнацький комітет під керівництвом киян Леоніда Матькова, Бориса Басова. АМФУ видані методичні рекомендації "Вправи для техніко-тактичної підготовки в міні-футболі".

В 1999 році переможцем Чемпіонату України стала команда – "Інтеркас" (Київ), Володар Кубка "Форд-Університет" (Запоріжжя) – тренер Валерій Петрух. Міністерство юстиції України зареєструвало АМФУ (свідоцтво № 1303). В місті Жовті Води Дніпропетровської області створена Асоціація міні-футболу (футзалу). Головою обрано Юрія Зоріна. 23 січня 1999 році у Львові стартував 4-й традиційний турнір по міні-футболу – Кубок "Високого Замку". Чемпіоном України серед команд ветеранів 35 років і старші стала команда "Залк" (Запоріжжя) – тренер Олександр Смоляницький. Переможцем міжнародного турніру "Кубок Визволення" який проводився у місті Харкові стала команда ФК "Харків".

В 2000 році національна збірна України стала срібним призером відбіркового ігор Чемпіонату світу серед національних збірних команд в Словенії, перемогла в відбіркового іграх Чемпіонату Європи в Андоррі і стала срібним призером міжнародного турніру "Кубок пам'яті Наталії Лисенчук".

В цьому році команда "Інтеркас" (Київ) стала чемпіоном та володарем Кубка України. Президент Сергій Веселов, тренер Гончаренко Станіслав.

В листопаді 2000 року на базі Сумського державного університету був створений футзальний клуб "Університет". Почесний президент – Анатолій Василів, президент – Олександр Сидоренко, тренер Сергій Пісоцький.

В цьому ж році створений футзальний клуб "Тайм" (Львів) – президент Роман Кедик, головний тренер Володимир Когут, тренер Роман Цибук, а також створений футзальний клуб "Кардинал" (Львів) – президент Володимир Валявка, тренер Роман Свищ і ФК "Єнакієвець" (Єнакієве) – президент клубу Андрій Новіков. ФІФА внесла зміни в "Правила гри в футзал".

Висновки

Таким чином внаслідок проведених нами досліджень міні-футбол (футзал) виник як засіб специфічної підготовки футболістів у 1934 році.

1) Перший Чемпіонат світу проводили в Нідерландах в 1989 році.

2) В 1997 році були затверджені зміни та доповнення до Статуту АМФУ, затверджена цільова комплексна програма розвитку футболу, в т. ч. і футзалу на 1997-2002 р.р., в 1998 році

молодіжна збірна України вперше стала Чемпіоном світу, а національна збірна стала срібним призером відбіркового турніру до Чемпіонату Європи.

3) В досліджуваній нами історичний період чемпіонами України ставали: в 1997-1998 роках – “Локомотив” (Одеса), в 1999-2000 роках – “Інтеркас” (Київ).

4) В період з 1997 по 2000 рр. набувають розвитку змагання серед дитячо-юнацьких команд.

5) В подальшому нами буде досліджено історичні аспекти становлення міні-футболу (футзалу) в світі і в Україні в період 2001-2008 рр., та вивчено зміст змагальної діяльності гравців у міні-футбол (футзал).

Список літератури

1. Лисенчук Г. А. Упражнения для технико-тактической подготовки в мини-футболе : метод. рек. / Г. А. Лисенчук, А. В. Рымко, С. Г. Лисенчук. – Киев : [Б.п.], 1998. – 90 с.
2. Левчук В. Є. Міні-футбол : вправи, ігри, стандарти : метод. посіб. / В. Є. Левчук. – Л. : Укр. технології, 2006. – 116 с.
3. Соломонко В. В. Футбол : [підручник для студ. вузів фіз. виховання і спорту] / В. В. Соломонко, Г. А. Лисенчук, О. В. Соломонко. – К. : Олімпійська література, 1997. – 288 с.
4. Андреев С. А. Футзал. / С. А. Андреев. – М. : Физкультура и спорт, 1978. – 111 с.
5. Sabalino A. Tecnica, tactica e condizionamento fisico per il Calcio a 5 CALZETTI MARIUCCI / Andrea Sabalino.

ЕТАПИ СТАНОВЛЕННЯ МІНІ-ФУТБОЛА (ФУТЗАЛА) В УКРАЇНІ В ПЕРІОД С 1997 по 2000 г.г.

Игорь ЯКИМИШИН

*Львовский национальный университет ветеринарной медицины и биотехнологий
им. С. З. Гжицкого*

Аннотация. На данном этапе развития мини-футбола (футзала) в нашем государстве рядом с повышением его популярности и победами на международной арене сильно чувствуется нехватка научно-методической и исторической литературы. Цель нашего изучения – установить этапы становления и изучить аспекты и исторические даты развития мини-футбола (футзала) в Украине.

Ключевые слова: мини-футбол, комплексная программа, детско-юношеская спортивная школа, этапы становления.

THE STAGES OF ESTABLISHING MINI-FOOTBALL IN UKRAINE FROM 1997 TILL 2000

Igor YAKYMYSHYN

Lviv National Gzhytsky University of Veterinary Medicine and Biotechnologies

Abstract. At present with the growing popularity of mini-football in our country and the growth of its popularity and achievements in the international arena we can feel the lack of special scientific-methodical and historical literature. The air of our research is to set up stages of development and trace the aspects and historical dates of mini-football development in Ukraine.

Key words: mini-football, complex programme, sports school for youth, stages of establishment.